

Bemærkninger til forslaget

1. Den nuværende bestemmelse i retsplejeloven

Retsplejelovens § 536 om fuldbyrdelse af bestemmelser om forældremyndighed og samvær har følgende ordlyd:

§ 536. Bestemmelser om forældremyndighed og udøvelse af samværsret kan fuldbyrdes ved anvendelse af tvangsbøder eller ved umiddelbar magtanvendelse. Fogedretten er ikke ved valget af fuldbyrdelsesmåden bundet af rekvirentens anmodning. Fuldbyrdelse kan ikke ske, hvis barnets sjælelige eller legemlige sundhed derved udsættes for fare. I tvivlstilfælde kan fogedretten udsætte fuldbyrdelsen på indhentelse af en sagkyndig erklæring.

Stk. 2. Fogedretten kan tilkalde en uvildig person, eventuelt en repræsentant for kommunen, til at varetage barnets tarv under sagen. Fogedretten kan efter omstændighederne give en kortere udsættelse af tidspunktet for barnets udlevering eller samværsrettens udøvelse.

Stk. 3. Skal tvangsbøder anvendes, fastsætter fogedretten daglige eller ugentlige bøder, der løber, indtil barnet udleveres. Ved fuldbyrdelse af bestemmelser om udøvelse af samværsret kan dog fastsættes en enkelt bøde, der forfalder, når en bestemmelse om udøvelse af samværsret på et nærmere angivet tidspunkt ikke efterkommes.

Om det nærmere indhold af bestemmelsen kan nævnes:

Den normale fremgangsmåde i samværssager i førstegangstilfælde er, at fogedretten indkalder parterne til et møde i retten. Fogedretten søger under mødet at finde en forsøgsmæssig løsning for at undgå tvangsbøder eller magtanvendelse. Hvis bestræbelserne på forlig ikke giver resultat, bør der af hensyn til barnet først anvendes tvangsbøder, og først når disse ikke viser sig effektive, bør umiddelbar magtanvendelse komme på tale. Umiddelbar magtanvendelse bør først tages i anvendelse, når alle andre midler har vist sig resultatløse. En forretning med magt bør fogedretten ikke gennemføre, uden at der er en uvildig person til stede, som kan varetage barnets interesser. Umiddel-

bar magtanvendelse er formentlig kun mulig, hvis det drejer sig om mindre børn. Hvis barnet er fyldt 12 år, bør der finde en samtale sted i fogedretten. Det vil som regel være betænkeligt at gennemføre forretninger ved børn, som har en vis alder og modenhed, hvis de modsætter sig udlevering. Fogedretten vil i sådanne tilfælde nogle gange afvise at gennemføre forretningen med henvisning til bestemmelsen i § 536, stk. 1, 3. pkt., hvorefter fuldbyrdelse ikke kan ske, hvis barnets sjælelige eller legemlige sundhed derved udsættes for alvorlig fare. Fogedretten skal af egen drift påse, at barnet ikke udsættes for fare. Efter § 536, stk. 1, 4. pkt., skal fogedretten i tvivlstilfælde udsætte fuldbyrdelsen på indhentelse af en sagkyndig erklæring. Baggrunden for bestemmelsen er, at navnlig fuldbyrdelsen af forældremyndighedens afgørelser kan være så belastende for barnet, at der til brug ved fogedrettens afgørelse bør foreligge en sagkyndig erklæring om, hvorvidt barnets sjælelige eller legemlige sundhed udsættes for en alvorlig fare. Efter § 536, stk. 2, kan fogedretten tilkalde en uvildig person, eventuelt en repræsentant for kommunen, til at varetage barnets tarv under sagen. Med ordet uvildig er præciseret, at den person, der indkaldes, ikke må have tilknytning til en af forældrene.

2. Forslaget

Forslagsstillerne foreslår, at justitsministeren anmoder Retsplejerådet om at gennemgå og vurdere praksis vedrørende retsplejelovens § 536 om fuldbyrdelse af bestemmelser om forældremyndighed og samvær. Retsplejerådet skal herunder især vurdere, hvordan hensynet til barnets tarv og rettigheder kan forbedres, samt udforme forslag hertil.

Retsplejerådet har bl.a. til opgave efter justitsministerens anmodning at afgive indstilling om ændringer i retsplejeloven med henblik på en reform af denne lovgivning. Forslagsstillerne finder på baggrund af disse sagers særlige karakter, og da sigtet med forslaget er at sætte fokus på barnets tarv og rettigheder, at Retsplejerådet i behandlingen af et sådant kommissorium ud over de faste medlemmer af rådet bør supplere